

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΤΕΧΝΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΤΖΕΚΤ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΑΜΠΑΚΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής : Αθανάσιος Ζέρβας

Συνεπιβλέπων Καθηγητής : Γεώργιος Πατρώνας

**ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ : “ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ”**

**ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΖΕΚΤ : ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΔΡΑΜΑ
“ΟΔΥΣΣΕΙΑ”**

Επεξήγηση τίτλου:

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ : καθώς στη παράσταση το τελικό ηχητικό αποτέλεσμα αποτελεί ένα υβρίδιο από τους μονωδούς/ψάλτες στη ζωντανή ερμηνεία των κυρίαρχων μελωδιών ενώ η συνοδεία (ήχοι περιβάλλοντος, μουσικά όργανα) της μελωδίας αναπαράγεται με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής και ψηφιακής τεχνολογίας δηλαδή με τη χρήση μουσικών λογισμικών σε ηλεκτρονικό υπολογιστή.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΔΡΑΜΑ : Η μουσική σύνθεση αναπτύχθηκε με τεχνικές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν στο συνθετικό είδος “Μουσικό Δράμα” το οποίο αναπτύχθηκε κατά τον 19ο αιώνα με σημαντικότερο εκπρόσωπο τον Richard

Wagner (1813-1883). Η επιλογή αυτού του είδους, μας δίνει την δυνατότητα να δημιουργήσουμε στον 21ο αιώνα, ένα τελικό έργο το οποίο θα ενοποιεί όλες τις τέχνες και τις τεχνολογίες της εποχής.

“ **ΟΔΥΣΣΕΙΑ** ” : Το libreto για τη μουσική σύνθεση αποτελεί το αρχαίο ελληνικό πρωτότυπο κείμενο του ηρωικού έπους “ΟΔΥΣΣΕΙΑ” του Ομήρου (9ος – 8ος αιώνας π.Χ). Στη συγκεκριμένη προβολή παρουσιάστηκαν τμήματα στίχων από τις ραψωδίες Α και Ε.

Η μελωδική γραμμή των μονωδών/ψαλτών ακολουθεί τα πρότυπα της Βυζαντινής μουσικής δηλαδή καθαρά μονοφωνική μουσική με το ρόλο του Ισοκράτη να τον εκτελεί η άρπα. Στην πραγματικότητα επειδή η μουσική γράφτηκε πάνω στο λόγο, η μουσική παρτιτούρα δεν χρειάζεται να περιέχει μέτρα. Το μέτρο (17/8) στις παρτιτούρες των μονωδών υπάρχει απλώς ως οδηγός για την διευκόλυνση τους στην μελέτη της μουσικής σύνθεσης μέσω ενός γνώριμου οπτικού εργαλείου, καθώς το τελικό ακουστικό αποτέλεσμα θα ακολουθεί την ροή του λόγου για αυτό μπορεί να υπάρχουν μικροδιαφορές μεταξύ παρτιτούρας και τελικής εκτέλεσης του ερμηνευτή. Ο αριθμός 17 επιλέχθηκε καθώς αποτελεί τον μέγιστο αριθμό συλλαβών σε ένα στίχο που θα συναντήσουμε στο έπος Ομήρου Οδύσσεια.

Οι διαστηματικές αποστάσεις του μελωδικού υλικού ακολουθούν το σύστημα των εκκλησιαστικών τρόπων που κυριαρχούσε έως τον 17ο αιώνα. Πιο αναλυτικά κατά τη ροή του αρχαιοελληνικού μύθου οι μελωδίες των “θεών” κινούνται μελωδικά στα πλαίσια του Φρύγιου τρόπου ενώ οι μελωδίες των “θνητών” κατά τον Αιολικό τρόπο.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Γ.Σ

ΑΙΟΛΙΚΟΣ

ΦΡΥΓΙΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΗ ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ
ΔΙΑΣ	ΡΕ ΦΡΥΓΙΟΣ
ΕΡΜΗΣ	ΣΟΛ ΦΡΥΓΙΟΣ
ΚΑΛΥΨΩ	ΝΤΟ ΦΡΥΓΙΟΣ
ΑΘΗΝΑ	ΛΑ ΦΡΥΓΙΟΣ
ΜΕΝΤΗΣ	ΛΑ ΑΙΟΛΙΚΟΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΝΤΟ ΑΙΟΛΙΚΟΣ
ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ	ΦΑ ΑΙΟΛΙΚΟΣ

Η Μούσα δεν ακολουθεί κάποια χαρακτηριστική τονικότητα, εκτελεί διπλό ρόλο καθώς προαναγγέλλει τα γεγονότα που θα διαδραματιστούν στον μύθο και συγχρόνως οδηγεί την τονικότητα που θα ακολουθήσει. Ακόμη στις μελωδίες της μούσας, των δραματικών χαρακτήρων και της συνοδείας διακρίνουμε την τεχνική “leit motiv” (καθοδηγητικά μοτίβα), μία τεχνική που αξιοποιήθηκε κατά κόρον στα έργα του Wagner. Στην περίπτωση μας η τεχνική αυτή εξυπηρετεί εξαιρετικά τον αρχαίο ελληνικό μύθο καθώς το έπος το οποίο είναι χωρισμένο σε ραψωδίες περιέχει σκηνές επαναλαμβανόμενες σε κάποιον δραματικό χώρο π.χ (Έναρξη των σκηνών με συνέδριο των Θεών στον Όλυμπο στις Ραψωδίες Α και Ε) ή επαναλαμβανόμενες λέξεις-μοτίβα (επιθετικοί προσδιορισμοί) στους διαλόγους μεταξύ των δραματικών χαρακτήρων.

Η παραπάνω περιγραφή αφορά την τελική μορφή παρουσίασης του Ηλεκτρονικού Μουσικού Δράματος ως καλλιτεχνικό έργο. Στα Ακαδημαϊκά πλαίσια λόγω αδυναμίας εξασφάλισης κάποιου αμφιθεατρικού χώρου στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας ώστε να πραγματοποιηθούν πολύωρες εβδομαδιαίες πρόβες λειτουργήσαμε έτσι ώστε το τελικό έργο να μπορεί να προβληθεί ολοκληρωμένο με τη βοήθεια των ψηφιακών μέσων και των μουσικών λογισμικών σε Η/Υ. Έτσι η τελική προβολή του πτυχιακού πρότζεκτ έγινε σε μορφή **ταινίας**.

Για τη δημιουργία της ταινίας : το στούντιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας “ΤΕΧΝΕΣ” εξασφάλισε την ηχογράφηση των μονωδών/ψαλτών. Έτσι όλο το ηχητικό υλικό ήταν έτοιμο να αναπαραχθεί μέσω μουσικών λογισμικών στον Η/Υ. Στη συνέχεια πραγματοποιήσαμε εξωτερικά γυρίσματα εξασφαλίζοντας και το οπτικό υλικό. Η τελική οπτικοακουστική μίξη για την ταινία έγινε σε

συνεργασία μεταξύ του Γεωργίου Σαμπάκου που ανέλαβε την τελική μίξη του ήχου και του Ιωάννη Ταμπάκη ο οποίος ανέλαβε το μοντάζ και τον συγχρονισμό υποτίτλων.

Ευχαριστίες : Σε αυτό το σημείο Θα ήθελα να αναφερθώ στους καθηγητές και επιβλέποντες στο πτυχιακό μου πρότζεκτ τον κύριο Αθανάσιο Ζέρβα και τον Κύριο Γεώργιο Πατρώνα για την εμπιστοσύνη που έδειξαν στο πρόσωπο μου, καθώς και για την ευκαιρία και ελευθερία που μου δώσανε ως προς τη μουσική δημιουργία του έργου. Δημιούργησαν γύρω μου ένα ιδανικό κλίμα στο οποίο μπόρεσα να αφοσιωθώ ολοκληρωτικά στον τομέα της σύνθεσης και να ξεδιπλώσω εκεί κάθε καλλιτεχνική μου ανησυχία και τους ευχαριστώ ολόψυχα για αυτό διότι δεν σου δίνονται συχνά ευκαιρίες να δουλεύεις σε ένα τόσο υγιεινό και ανθρώπινο κλίμα με εξάίρετους μουσικούς γύρω σου.

Βιβλιογραφία:

Σιώπη, Αναστασία Α. 2005. *Η Μουσική στην Ευρώπη του Δέκατου Ένατου Αιώνα*. Αθήνα : Τυπωθήτω – ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΟΣ.

Jeppesen, Knud. Νάσος Κ.(μετάφραση). (2003). *ΑΝΤΙΣΤΙΞΗ ΑΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑ* (3η έκδοση). Αθήνα : ΝΑΣΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.